

Za gospodarje

Maribor, dne 9. januarja 1935.

V srečnejše novo leto!

Največjo pozornost bo treba posvetiti kmetijstvu kot najštevilnejšemu in najvažnejšemu delu prebivalstva. Mi moramo povzdigniti našo vas, pomagati združništvu kot gospodarsko socialnim organizacijam in vsem združnim oblikam, kar naj bo eden glavnih ciljev gospodarske politike. Upoštevati je treba, da izhaja gospodarska kriza pri nas v prvi vrsti iz krize kmetijstva, zato je treba priskočiti na pomoč pred vsem kmetu in njegovemu gospodarstvu. Napredek kmetovalcev je pogoj za ohranitev in razvoj ostalih gospodarskih slojev: industrijcev, delavcev, trgovcev in obrtnikov.«

Te lepe besede vsebuje izjava predsednika naše vlade Bogoljuba Jevtiča v narodni skupščini dne 3. januarja t. l. Iz teh besed moremo sklepati, da se bo začela za kmetijstvo res nova doba, v kateri ne bo samo vedno govorjenja, da je treba kmetu pomagati, ker je kmet temelj države. Vsega tega ima kmet že dosti in od tega ne more ne živeti, ne gospodariti, ne plačevati davkov. Zato nas mora toliko bolj veseliti izjava načelnika vlade, da se bo s praznimi obljubami prenehalo in da ima vlada resen namen, pomagati v resnici. Tudi je v tej izjavi pravilno poudarjeno, da je temelj našega kmetijskega gospodarstva združništvo in da je treba pomagati predvsem temu. Treba je skrbeti z vsemi možnimi sredstvi za ozdravljenje našega združništva, nato pa tudi za njega čim večjo razširjenost v vse pango gospodarstva. To ozdravljenje pa ne sme iti iz kake zamisli, da se koristi enemu delu združništva na škodo drugemu delu. Tako se je sicer razumevala še pred nedolгим časom takozvana »depolitizacija« združništva, ki pa bi v tej obliki prinesla našemu kmetijstvu samo še en nov udarec, ki bi ga najbrže naše gospodarstvo že težko prebolelo.

In če bomo mogli reči čez eno leto, da je bilo v tem letu naše združništvo, ki je zašlo v veliko krizo brez lastne krivde, v glavnem ozdravljeno, bomo lahko z velikim veseljem pozdravili to leto.

Ena glavna skrb naj bi bila torej v tem letu posvečena našemu združništvu.

Še ena stvar je važna, na katero ne smemo nikakor pozabiti in na katero je tudi naš »Slovenski gospodar« že tolikokrat opozarjal.

V svoji izjavi je poudarjal predsednik vlade tudi sledeče zelo pravilno stališče:

»V doseg svojega cilja na gospodarsko-finančnem polju bo treba iskati sodelovanja z gospodarskimi organizacijami samimi, z zbornicami, zvezami in združnimi ustanovami, tako da bodo ukrepi, ki jih bo treba storiti, z vseh strani proučeni in bodo kar najbolj dosegli svoj namen. V tem primeru bode imelo prebivalstvo občutek, da je tisto, kar se v teh vprašanih stori, v resnici najboljše in kar moč smotreno.«

Kmetijstvo bode torej moglo izražati svoje mnenje in predloge potom svojih združnih ustanov. Pri tem se bo pokazalo, da bi moglo kmetijstvo zastopati vse svoje potrebe v popolni meri, ako bi bilo popolnoma enakopravno z drugimi stanov. Sicer se vedno govori, da so vsi stanovi enakopravni, toda je vprašanje, če je to tudi popolnoma resnica. Saj imajo vsi stanovi svoje zbornice, ki jih zastopajo, le kmet takega svojega zastopstva nima. Ako že ni mogoče takoj doseči takega zastopstva, ker je za to treba posebnega zakona, pa zamore drugače kmet doseči svoje zastopstvo vsaj deloma. To je mogoče potom prave stanovske organizacije. Tudi take organizacije, ki bi temeljila na stanovski podlagi, kmetje danes še nimajo. Zato naj bi bil en važen načrt za bodoče leto tudi ustanovitev take stanovske organizacije.

To dvoje: združništvo in stanovska organizacija naj nadomešča za sedaj kmetijsko zbornico. To dvoje naj bo naš cilj v bodočem letu in če smo izpeljali to dvoje, smo napravili tudi že važen in odločilen korak k izboljšanju razmer v kmetijstvu.

Ljudski pravnik.

Frevzem očetovega dolga, Lemad. — V svoji oporoki je Vaša teta izročila eno svoje posestvo Vašemu očetu, drugo svoje posestvo pa Vaši sestri. V oporoki omenjeni dolg dveh posojilnic se je glasil na očeta. Vaš oče je nato tudi napravil oporoko ter to posestvo, ki ga je podedoval po teti, izročil Vam, pa tega dolga ni omenil v oporoki. Posestvo je Vam zapustil kot njegov dedni delež. Ko je mati izročila svoje posestvo Vašemu bratu, se pa ta dolg tudi ni vpošteval. Eno izmed teh posojilnic ste Vi radi volje prevzeli v svojo plačilno zavezo, dočim Vam sestra glede druge sedaj grozi s tožbo. Vprašate, kdo bode moral plačati dolg. — Iz vprašanja moremo posneti, da dolg ni bil vknjižen na posestvih pokojne tete in da jih je oče prevzel v svojo plačilno zavezo. Če se posojilnici tudi potem nista vknjižili, je dolžna tudi sestra plačati posojilnico, vendar more zahtevati povračilo izplačanega denarja od Vas, ki ste prevzeli posestvo od pokojnega očeta. Vprašanje samo pa je preveč nejasno, da bi mogli dati točen odgovor, ker ne poveste, kdo je napravil dolg, če je bil istovknjižen in če je bil tudi oče posestnik domačije, ki jo je sedaj izročila mati Vašemu bratu. Če bi bili na jasnem glede teh točk, bi mogli šele odgovoriti. Poravnajte se zlepa s svojo sestro in ji predočite, koliko je že prejela od doma in koliko ste Vi že morali plačati.

Plačilo odvetniških stroškov pri mejnem sporu, Sufrzge. — S sosedo ste imeli mejni spor. Ona je vzela svojega odvetnika, nato pa še Vi svojega. Pravite, da se je popolnoma izkazalo tako, kakor ste Vi hoteli imeti mejo in kakor ste jo določili pred 7 leti. Sedaj zahteva Vaš odvetnik, da morate plačati njegove stroške in polovico sodnih komisijskih stroškov. Ker Vam tega ni povedal preje, ko ste ga najeli, si ne

morete razlagati, kako je mogoče, da zahteva od Vas plačilo svojih stroškov in polovico sodnih stroškov. — V Vašem slučaju gre za sodno ureditev mej med Vami in Vašo sosedo. Sodno se urejajo meje v nepravdnem postopanju in veljajo v tem oziru tudi glede plačila izdatkov posebni predpisi. Določeno je, da morajo stroške plačati sosedge po meri svojih mej. Predlagatelj pa je dolžan povrniti stroške sodnega postopanja, ako razprava pokaže, da ni bilo potrebno sodno popravljanje meje, ker meja ni bila sporna, ali pa ako je njegov nasprotnik hotel mejo urediti izvensodno. Stroške odvetnika pa mora v vsakem slučaju plačati oni, ki je najel odvetnika, tudi če je v celoti zmagal pri sodišču. Zakaj Vam odvetnik ni takoj povedal tega zakonitega določila, nam ni znano. Sami poskrbite pravočasno za plačilo stroškov, da Vas ne bojo zadejali še večji stroški. Ako se Vam stroški odvetnika zdijo previsoki, predlagajte takoj na sodišču sodno odmero istih. Ako pa ste se že z odvetnikom dogovorili glede višine stroškov, nimate pravice več predlagati sodne odmere, marveč morate plačati znesek, ki ste ga določili.

Javna pot skozi gozd, Žiuse. — Imate gozd, skozi katerega vodi javna pot, ki veže občinsko cesto in jo rabite nekateri za spravljanje iz svojih gozdov. Sedaj je sosed zaprl to cesto s širokim jarkom preko cele ceste, češ, da po njegovi zemlji ni ceste. Sosed noče zlepega zakopati jarka. Vprašate, kaj Vam je storiti. — Če Vas prav razumemo, je sosed zaprl cesto, ki jo Vi imenujete občinsko. Take pravice ni imel, ako je pot res občinska, torej javna. Obrnite se na pristojno občino in zahtevajte, da spravi sosed cesto v prejšnje stanje, to je da zasuje skopani jarek. Ako pa pot ni občinska, marveč imate posestniki le priposestovano služnostno pravico vožnje po svetu sosedu, potem pa občina nima ničesar opraviti pri sporu, marveč je pristojno sodišče. Ako sosedov svet ni gozd, ga boste morali tožiti pri pristojnem sreskem sodišču, da je dolžan priznati obstoj služnostne pravice vožnje in pešhoje preko svojega sveta v Vašo korist. Sami boste s poizvedbami pri občini najlaže ugotovili, ali gre za

javno pot, ali pa samo za priposestvovano služnostno pravico vožnje. Zato Vam tudi ne moremo točno odgovoriti.

Uvedba stečajnega postopanja. Jeja-sto. — Vsled prevelike zadolženosti vprašate, kako morate napraviti, da se uvede o Vaši imovini stečajno postopanje, zlasti ker niste zaščiteni kot kmet. — Iz vprašanja posnamemo, da imate svoje dolgove vknjižene, vsled česar uvedba stečajnega postopanja nima nobene koristi. Vknjižene upnike je namreč treba plačati v celoti. Ako hočete vkljub temu poskusiti srečo s stečajnim postopanjem, morate predlagati uvedbo istega pri pristojnem okrožnem sodišču. To pa lahko storite ustmeno na sodni zapisnik. Za tak predlog Vam ne bode treba plačati nobene kolektivine. Svetuje, Vam pa, da se raje pomenite s svojimi upniki izvensodno in z njimi tudi na tak način uredite plačilo dolgog in morebitno znižanje istih. Stečaj še nikogar ni osrečil, pa tudi Vi ne boste postali bogati in si ne boste z njim opomogli v toliko, da bi laže dihal.

Naprava bodoče žice ob zasebni poti. Star. — Po sredi Vašega sadonosnika je bila zasebna pot za nekatere sosedo. Pot ste sedaj preložili, za nekaj metrov proti živi meji sosedo in ste tam potegnili bodočo žico. Sosedje s tem niso bili zadovoljni in so zahtevali občinsko komisijo, ki Vam je naročila, da morate bodočo žico odstraniti. Vprašate, če res zakon prepoveduje uporabo bodoče žice na lastnem posestvu. — Ako niste pristali na občinsko komisijo in njen sklep, niste dolžni odstraniti bodoče žice, ker ste na svojem posestvu lahko brez nadaljnega potegnili bodočo žico, kar ste gotovo napravili radi tega, da preprečite poškodovanje sadonosnika, ki ga imate predvsem za svojo uporabo, ne pa da bi bil isti svobodno sprehajališče za vse upravičence. Le za javne ceste je v zmišlu občnega cestnega reda prepovedano postavljati ograje iz bodoče žice bliže kakor 1 m od zunanje meje cestnega zemljišča, oziroma imeti proti cesti nezavarovane ograje iz bodoče žice. Mnenja smo, da se Vam ni treba pokoriti pozivu občinske komisije, ker Vam ta nima ničesar ukazovati in da lahko mirno čakate tožbe, seveda ako so Vaše na vedbe resnične.

Popravlilo služnostne poti. Dil. — Ža od pamtiveka, torej od kar pomnite, imate po sosedovem svetu pot, ki jo Vi rabite za vožnjo in pešhoje. To pot rabi tudi sosed sam. Na enem mestu je ta pot zelo zanemarjena in Vam sosed ne pusti poti popraviti na tem mestu. Občina sosedo ne more prisiliti k popravilu, ker je svet zasebna lastnina sosedo. Vaša pravica do poti pa samo zasebnega značaja kot služnostna pravica vožnje in pešhoje. Radi bi vedeli, kako prisiliti sosedo k temu, da Vam bo pustil popraviti predmetno pot na zanemarjenem mestu. — Po zakonu imate tedaj po tej poti, ki gre po sosedovem svetu, služnostno pravico vožnje in pešhoje. To pot imate pravico popravljati in stroške za to trpeti z vsemi upravičenci, ki to pot rabijo. K vzdrževalnim stroškom mora prispevati tudi sosed kot lastnik sveta, ker rabi tudi on predmetno pot. Ako Vam ne pusti zlepega poslužiti se te pravice do popravila poti, ga k temu lahko prisilite s tožbo. Ker pa take tožbe ne znate napraviti sami, se obrnite na odvetnika, ki Vam bo nudil vso potrebno pomoč in prisilil trdoglavega sosedo, da bo moral pustiti popravilo te poti.

Zaščiteni kmečki dolg. Hab. — Na podlagi hipotekarno zastavnega pisma z dne 14. 9. 1928 ste imeli kredit do najvišjega zneska 27.500 Din. Ta kredit je bil vknjižen pri dveh Vaših zemljiščih; eno zmed teh zemljišč ste nato prodali tretji osebi, ki je dolg prevzela v svojo plačilno zavezo, dočim ste bili Vi in Vaša žena samo poroka in plačnika. Ker ni prevzemnik plačeval obresti in plačal dolga, ste bili toženi vsi trije. Proti prevzemniku je bila z Vašo vednostjo uvedena dražba zemljišča, ki ga je ta kupil od Vas. Pri ponovni dražbi sta posestvo kupila Vi in Vaša žena. Dolg pri hranilnici je znašal Din 31.818,25. Z izjavo z dne 30. 8. 1932 sta se zavezala plačati vse stroške, ki so nastali hranilnici z izterjevanjem v stvari proti kupcu-prevzemniku. Ti stroški so znašali znesek Din 10.198,25. Na račun sta do slej plačala znesek 3 Din, tako da dolgujeta znesek Din 10.195,25. Sta že iztožena in vprašate, če ste deležni kmečke zaščite. — Po našem mnenju ste zaščiteni, ker izvirajo stroški iz starega dol-

ga, za katerega ste odgovarjali kot porok in plačnik. Ničesar ne spremenjate na tem, da ste leta 1932 podpisali posebno izjavo, kako boste odplačevali. Tudi brez te izjave ste bili dolžni plačati vse stroške, ki jih je imela posojilnica za izterjevanjem, vsled česar Vaše izjave ni smatrat za nov dolg. Dolg tedaj izvira iz časa pred 20. 4. 1932. Preskrbite tedaj potrebno in pravilno potrdilo pri svojem domačem županstvu ter zahtevajte nato odložitve dražbenega postopanja. Svoje obveznosti plačujte po uredbi o zaščiti kmetov. Seveda pa je glavni pogoj, da ste bili v času zadolžitve kmet, oziroma takrat, ko ste prevzeli poroštvo.

Preskrba situacijskega načrta. Krejok.
— Radi bi imeli situacijski načrt svojega posestva. — Obrnite se na katastersko upravo, ali pa vzemite kakega zasebnega zemljemerca ali inženerja, ki vam bo zgotovil željeni situacijski načrt posestva.

Odpis zemljišča za javno pot. Nisvp.
— Imate javno banovinsko pot; odškodnina za pot vam je bila sicer izplačana, ni pa svet še odpisan. Čeprav ste že ponovno urgirali pri pristojni katastrski upravi. Cestar uživa svet že od l. 1931 dalje, vi morate pa še sedaj plačevati davke. — Zahtevajte ponovno in energično, da se spravi kataster v pravo stanje, ker sicer ste za davke osebno odgovorni dokler ste vpisani v katastru. Ako vkljub svoji zahtevi ne boste dosegli poprave katastra tako, kakor odgovarja pravemu stanju, se obrnite na finančno direkcijo v Ljubljani ter natančno opišite položaj.

Razna obvestila.

Poučno-gospodarska predavanja priredi Vzajemna zavarovalnica v nedeljo dne 13. januarja po sledečem redu: Po rani sv. maši pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, govori ravnatelj Mihelčič iz Celja, in pri Sv. Ana v Slov. goricah v Društvenem domu, govori Franjo Žebot z Maribora. Isti dan popoldne po večernicah enako predavanje pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah v gostilni g. Horvata. Govorita gg. Mihelčič in Žebot. Vabimo gospodarje in gospodinje!

Sv. Barbara v Haložah. Tukajšnja Sadjarska podružnica je imela dne 30. dec.

svoj 7. občni zbor z predavanjem o sadjarstvu. Predavanje je bilo posrečeno in tudi obiskano, da je bil razred nabito poln moških poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem kmetijskega referenta iz Ptujca, g. Zorčiča. Po predavanju so sledila zanimiva poročila odbornikov. Pristopili so nato vsi stari člani in precej novih. Res je težko naenkrat dati 25 Din članarine, na obroke se pa tudi uredi. Odbor je večinoma stari izvoljen.

Cene in sejmiska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 5. januarja so pripeljali 157 komolov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—11 Din, slanina 11—12 Din. Kmetje so pripeljali 1 voz otave po 44, 2 ovsene slame 28—30, 7 voz krompirja 0.50—0.75, čebula 0.75—1, česen 4—5, zelje glava 0.50—1, kislo zelje 3, kisla repa 1.50—2, radič 1 kg 10, hren 4—5, jabolke 2—4, hruške 5—6, suhe slive 7—11, celi orehi 6—7, luščeni 24. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice po 1.50, 2 rži 1.25, 12 ječmena 1.25, 12 koruze 1—1.25, 12 ovsa 9.75, 8 prosa 1.25, 6 ajde 1, 8 ajdovega pšena 3.50, 14 fižola 1.75—2. Divji zajec 16—20, divja raca 15. Smetana 8—10, mleko 1.60—1.75, surovo maslo 24, jajca 0.75—1. — Prinesli so 82 kokoši 20—30, 542 piščancev 20—55, 12 gosi 30—40, 94 puranov 30—70, 8 rac 15—20, 23 domačih zajcev po 5—20 Din.

Mariborski svinjski sejem 4. 1. 1935

Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 154 svinj, cene so bile sledeče: Mlad prašiči 5—6 tednov stari komad 50—70 Din, 7—9 tednov stari 90—110, 3—4 mesece 130 do 150 Din, 5—7 mesecev 220 do 250 Din, 8—10 mesecev stari 300 do 360 Din, 1 leto stari 560 do 680 Din, 1 kg žive teže 4—5 Din, 1 kg mrtve teže 6.50 do 8.50 Din. Prodanih je bilo 73 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav in telic 4—6, telečje meso I. vrste 10—12, II. vrste 4—6, svinjsko meso sveže 8—14 Din.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«